

Aðgreinanleg kerfiskennitala

Í lögum um skráningu einstaklinga nr. 140/2019 er fjallað um kerfiskennitölu. Rétt er að vekja athygli á að 2. málsl. 3. mgr. 11. gr. um miðlun kerfiskennitalna tekur gildi 1. janúar 2021. Í lögnum kemur fram:

7. töluliður 1.mgr. 4. gr.:

Kerfiskennitala: Einkvæmt auðkenni fyrir einstaklinga, gefið út til notkunar fyrir hið opinbera vegna einstaklinga sem ekki þurfa að uppfylla, eða uppfylla ekki, skilyrði til skráningar í þjóðskrá.

11. gr.:

Erlendir ríkisborgarar geta vegna sérstakra hagsmuna hér á landi fengið útgefna kerfiskennitölu hjá Þjóðskrá Íslands. Opinberir aðilar geta haft milligöngu um skráningu kerfiskennitölu.

Við útgáfu kerfiskennitölu eru skráðar tiltekna persónuupplýsingar um þann einstakling sem hlýtur kerfiskennitöluna. Ráðherra ákveður með reglugerð hvaða persónuupplýsingar skuli skrá við útgáfu kerfiskennitölu.

Kerfiskennitölur eru haldnar í sérstakri skrá, kerfiskennitöluskrá. Kerfiskennitölur skulu við miðlun skv. III. kafla og aðra notkun aðgreindar með sýnilegum hætti frá kennitölum einstaklinga í þjóðskrá.

Í greinargerð með frumvarpi til laga um skráningu einstaklinga kemur fram að:

„Rétt er að vekja athygli á að útgáfa kerfiskennitölu veitir einstaklingi ekki rétt til dvalar eða búsetu umfram það sem greinir í lögum um útlendinga eða til annarra réttinda, svo sem greiðslna úr almannatryggingakerfinu. Þrátt fyrir þetta er hætt á að einstaklingar átti sig ekki á þessu fyrirkomulagi og verði fyrir réttindamissi vegna þess að þeir ljúka ekki skráningu sinni í þjóðskrá“.

„Ljóst er að breytingar á uppbyggingu kerfiskennitölunnar geta haft í för með sér viðamiklar og kostnaðarsamar breytingar á kerfum og ferlum. Jafnframt þarf að bæta þann galla á miðlun þjóðskrár að upplýsingar um kennitölu og kerfiskennitölu eru í tveimur skráum og þeim er í dag miðlað hvorri fyrir sig. Allir viðskiptavinir óska eftir aðgangi að grunnskrá þjóðskrár en færri óska eftir aðgangi að kerfiskennitöluskrá. Með því að aðgreina kerfiskennitölu frá almennu kennitölunni mæla öll rök með því að miðla þessum skráum saman þannig að upplýsingar um einstaklinga með kerfiskennitölu verði að finna í þjóðskrá“.

Nánari umfjöllun má finna í [lögum](#) um skráningu einstaklinga nr. 140/2019 og [greinargerð](#) með frumvarpi til laga um skráningu einstaklinga.

Útfærslur nýrrar kerfiskennitölu

Hjá Þjóðskrá Íslands hefur verið unnið að undirbúningi gildistöku ákvæðis um aðgreinanlega kerfiskennitölu og eru lagðar til þrjár útfærslur kerfiskennitölu í samráðsgátt stjórnvalda. Við vinnu tillagnanna hafa kostir og ókostir hvernar útfærslu verið hafðir til hliðsjónar, ásamt aðgreinanleika kerfiskennitölu og umfangi breytinga hjá ytri aðilum.

Útfærslurnar eru:

- i. Kerfiskennitala verði samsett úr bókstöfum og tölustöfum án vartöluprófs. T.d. 2 bókstafir í byrjun og 6-8 tölustafir. Kerfiskennitala við þessa útfærslu gæti t.d. verið AB12345678.
- ii. Kerfiskennitala samstandi af tíu tölustöfum, hefjist á 8 eða 9 og verði með vartöluprófi. Aðrar tölur í kerfiskennitölu en fyrsti tölustafur og sá níundi (vartala) verði tilviljanakenndar. Kerfiskennitala gæti t.d. verið 8123456728.
- iii. Kerfiskennitala verði eins og íslensk kennitala á þjóðskrá nema endi á 4, 5 eða 6. Fjöldi mögulegra kennitala við þessa útfærslu er takmarkaður þ.a. þessi leið felur í sér að þörf er á heildarendurskoðun allra kennitalna í þjóðskrá, þ.m.t. kerfiskennitalna, innan fárra ára. Kerfiskennitala gæti t.d. verið 3112904444.

Í töflu hér að neðan má sjá kosti og ókosti hvernar útfærslu.

	i. (AB12345678)	ii. (8123456728)	iii. (3112904444)
Kostir	– Aðgreinanleg einstaklingum og kerfislega. – Inniheldur ekki persónuupplýsingar. – Fjöldi mögulegra kennitalna ekki takmarkandi þáttur og dugar til langs tíma. – <i>Mikill aðgreinanleiki.</i>	– Aðgreinanleg einstaklingum og kerfislega. – Inniheldur ekki persónuupplýsingar. – Hægt að taka út vartöluprófið og auka mögulegan fjölda. – Fjöldi mögulegra kennitalna ekki takmarkandi þáttur. – <i>Meðal aðgreinanleiki.</i>	– Lítil kerfisleg breyting þ.a.l. litlar breytingar hjá ytri aðilum. – Aðgreinanleg einstaklingum og kerfislega. – Hægt að taka út vartöluprófið og auka mögulegan fjölda. – Persónuupplýsingar í kerfiskennitölunni sem gagnast ytri aðilum t.d. varðandi aldur. – <i>Minnstu breytingar fyrir ytri aðila.</i>
Ókostir	– Töluverðar kerfislegar breytingar í ytri kerfum og getur þ.a.l. verið kostnaðarsamt og tímafrekt. – <i>Mestu breytingar fyrir ytri aðila.</i>	– Einhverjar kerfislegar breytingar í ytri kerfum og getur þ.a.l. verið kostnaðarsamt og tímafrekt. – Líkist fyrirtækjakennitölu. – <i>Meðal breytingar fyrir ytri aðila.</i>	– Takmarkaður fjöldi pr. fæðingardag. – Inniheldur persónuupplýsingar. – Ekki langtímalausn. – <i>Lítill aðgreinanleiki.</i>